

tijdschrift voor exlibriskunst nummer 18

BOEKMERK

9. (boven) en 10. (onder) : Sergei Chrapov

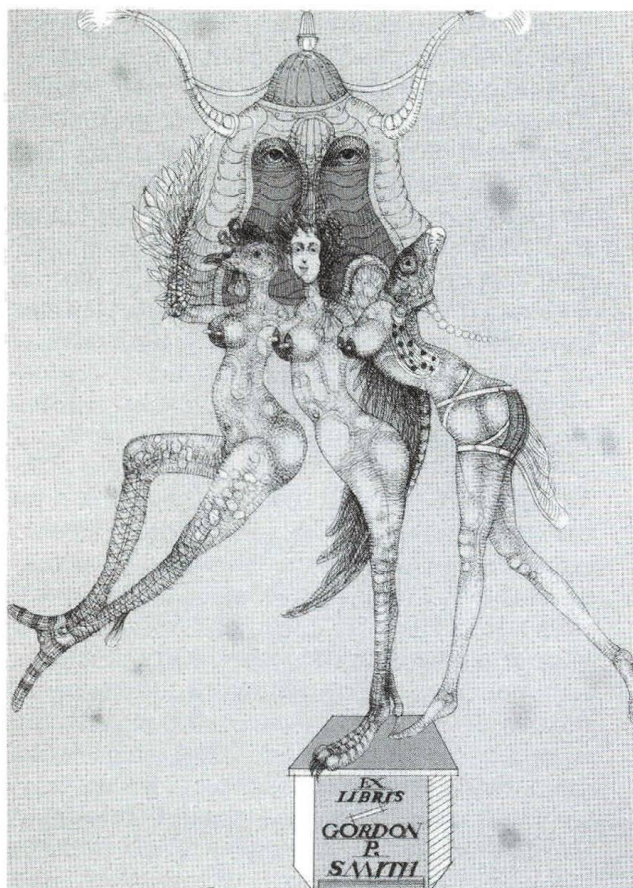

gritte. In dit werk wordt op een opvallende wijze getast naar de zwevende grenzen tussen werkelijkheid en verbeelding. De raadselachtige inhoud van Magritte's schilderijen komt in het exlibris van Erhard Beitz voldoende tot leven om van een geslaagd bibliofiel eigendomsmerk te kunnen spreken. Voor Hannelore Moede's boek(en) over René Magritte zal dit een prachtige en waardevolle aanvulling zijn.

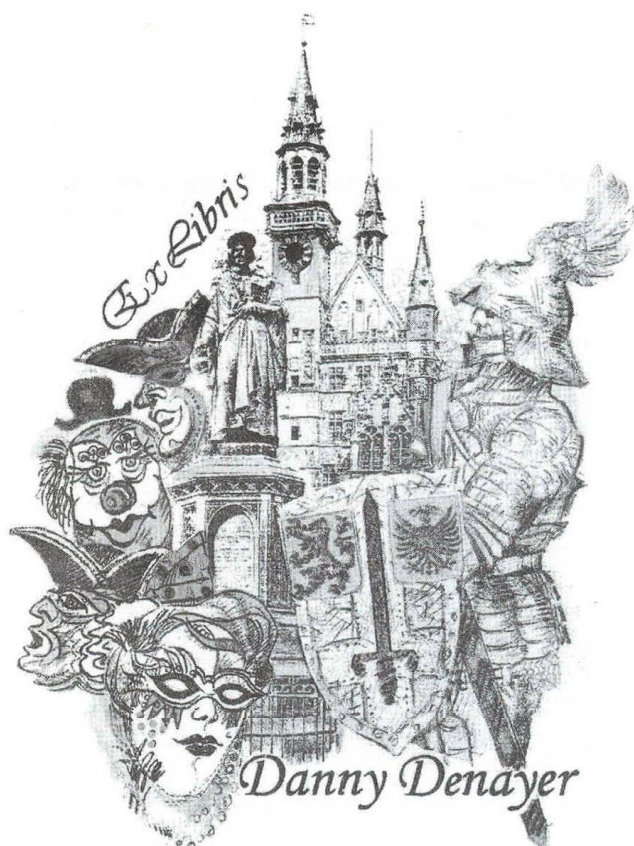
Exlibris met astrologische thematiek zijn niet zeldzaam in de exlibrisgrafiek, maar voor het eerst hebben we een boekmerk ontdekt met figuren (paard en draak) uit de Chinese astrologie (8 - onderaan vorige pagina). De titularissen van dit door **Anita Christiaens** gegraveerde exlibris hebben tien jaar in het verre Oosten gewoond en dat verklaart hun keuze voor een ontmoeting tussen twee Chinese sterrenbeelden. Twee ringen symboliseren huwelijksgeluk. Roze en groene tinten verlevendigen dit zeer geslaagde exlibris. Let ook op de smaakvol gegraveerde tekst.

Het is al ruim twee jaar geleden dat we nog een exlibris van de Oekraïense kunstenaar **Sergei Chrapov** hebben getoond, maar hij heeft al die tijd niet stil gezeten. Tussen eind 2002 en begin 2005 ontstonden achttien nieuwe - in gemengde diepdruktechnieken uitgevoerde - boekmerken, voor o.a. Gil Beumont, Lodewijk Deurinck, Birgit Göbel, James P. Keenan, Reglinde Lattermann, Frans van der Veen en een paar bij ons minder bekende Japanse en Russische verzamelaars. We kunnen er hier maar een paar van laten zien en we kozen eerst voor een moment van verstild geluk in twee erotisch verzadigde lichamen op een exlibris voor Hasip Pektaş (9 - linksboven). Vooral de gesloten ogen van het koppel suggereren een toestand van sublimatie. De zebra illustreert wat er aan voorafging; zijn wat vermoeide oogopslag, zijn hijgende tong en zwiepende staart spreken boekdelen. Het tweede exlibris (10 - linksonder) is gegraveerd voor de Japanse verzamelaar Tazuo Matsubishi, die we al geruime tijd kennen als een bewonderaar van *Gulliver's Travels*, het bekende maatschappijkritische en literair hoogstaande boek van Jonathan Swift. Op het exlibris van Sergei Chrapov ligt de boot van Gulliver op de hand van een eerder ontmoette reus, maar het gezicht van de zeevaarder straalt van verwachtingen over het verdere goede verloop van zijn

Zowel kunstenaars als verzamelaars kunnen hun recente exlibris voor bespreking in de rubriek "nieuwe EXLIBRIS grafiek" naar de redactie sturen. Zie adres op pagina 192.

11. Vladimir Gazovič (boven) - 12. Boris Brankov (onder)

reizen. Van alle exlibris die al over het werk van Jonathan Swift zijn gemaakt, is dit veruit het beste.

Ook van de Slovaakse surrealist **Vladimir Gazovič** is het al een hele tijd geleden dat we nog een van zijn lithografische boekmerken hebben laten zien. In een exlibris voor Gordon P. Smith heeft hij onlangs op zijn eigen en niet gemakkelijk te doorgronden wijze een oud mythologisch thema aangepakt (illustratie 11 - linksboven). In de grillig lijkende interpretatie van de kunstenaar heeft de schoonheid van drie Griekse godinnen een haast wanstaltige vorm aangenomen. Zijn ze in of uit een op het eerste zicht niet al te aanlokkelijke metamorfose aan het krui-
pen? Hun borsten, met de grote en donkere tepelhoven en bijzonder lange en uitdagende tepels, leggen zware gewichten in de erotische schaal. Voor het proeven van deze borsten zullen sommigen wel bereid zijn hun verhitte hoofd in de muil van een of andere slang te steken, want aan de drang om in onbekende gebieden door te dringen kan soms niet worden weerstaan. Zelfs van met schubben bedekte dijen gaat dan een moeilijk van zich weg te duwen aantrekkingskracht uit. De man die hier over de vreemde schoonheid van de godinnen moet oordelen voelt zich blijkbaar niet al te zeker, want hij heeft zich vermomd in iets dat van op afstand misschien wel op een bepruikte Engelse theepot lijkt. Dank zij de altijd intrigerende verbeelding van Vladimir Gazovič kunnen we alleen maar fantaseren of dromen over wat hem - wat ons - te wachten staat.

Met het exlibris van **Boris Brankov** (illustratie 12 - linksonder) staan we terug met beide voeten op de grond en meer bepaald op de Grote Markt met het belfort en het Dirk Martens-standbeeld van Aalst. Historische achtergronden (rechts) en de jaarlijks terugkerende carnavalfiguren (links) vullen dit topografisch thema goed aan. Voor o.a. de boeken over Aalst van Danny Denayer is dit een bijzonder goed geslaagd eigendomsmerk. Het doeltreffend gebruik van kleuren maakt er ook een aantrekkelijk exlibris van. Dit boekmerk laat nog eens zien hoe boeiend en gevarieerd topografische exlibristhematiek kan zijn. Wordt het topografische exlibris ooit een thema in de wedstrijden van Sint-Niklaas? (JY)

kunst. De verwarring beleeft triomfen, de banaliteit wordt verheerlijkt, de absurditeit krijgt (figuurlijk) een hoge hoed opgezet en de werkelijkheid is vervangen door schijn. Maar gebrek aan diversiteit maakt veel actuele kunst ook mateloos vervelend.

Om een en ander uit te leggen betreft de auteur er in zijn laatste hoofdstuk het werk van Antoine Wiertz bij. Hij doet dat aan de hand van twee schilderijen: *Le Bouton de rose* en *La Belle Rosine* (afgebeeld op p. 114 en 126 van het boek). En wat daarover wordt verteld is gewoon boeiend om volgen. We worden ook herhaaldelijk geconfronteerd met standpunten van Adorno, Heidegger, Kant, Nietzsche en Schiller om tot de conclusie te komen dat kunst een mooie leugen is, dat haar waarheid precies in deze leugen zit vervat en dat zelfs de lelijkheid van veel actuele kunst ons een verleidelijke oogopslag toewerpt. Kunst is een spel dat ons uitdaagt, dat provoceert. In elk kunstwerk schuilt een geheim, iets dat zich onttrekt aan het begrijpen. *Alle Kunstwerke, und Kunst insgesamt, sind Rätsel* heeft Adorno gezegd - en heeft al wie door kunst wordt geboeid al ondervonden - en mede daardoor is het aantal interpretaties over kunst oneindig, want de éne ware interpretatie bestaat niet.

Het boek *Rozen in de knop* van Francis Smets is haast even uitdagend als sommige vormen van actuele kunst. Zowel voor- als tegenstanders van actuele kunst zullen na het lezen van dit boek met meer inzicht en met een iets helderder blik naar kunst kunnen kijken. Op de pagina's 131/142 staat een lijst met geraadpleegde literatuur; deze internationaal georiënteerde bibliografie is een zeer rijke documentatiebron voor al wie een meer dan gewone belangstelling heeft voor kunst in het algemeen en voor actuele kunst in het bijzonder. (J.Y.)

(1) ŠPLÍČAL, Václav / PEŠEK, Pavel: *Otakar Štáfl Exlibris. Regia, 2004, 271 p., ill. (ISBN: 80-903463-2-4) - ca. 15 €.*

(2) *Een decennium grafiek in Vlaanderen. De Vizo verzameling. Gent, Toohcsmi Uitgevers, 2004, 149 p., ill. Formaat: 336x237 mm. Oplage: 2000 ex. (ISBN: 9077362282)*

(3) SMETS, Francis: *Rozen in de knop. Over kunst in het postmetafysische tijdperk. Antwerpen-Apeldoorn, Garant, 2005, 142 p., ill. (ISBN: 90-441-1750-5)*

B O E K M E R K

tijdschrift voor exlibriskunst

uitgegeven door GRAPHIA VZW

- omslag en vignet: Jill Geens -

Adm. secretariaat van Graphia:

Marie-Rose Theunis,

Kon. Fabiolapark 79

B-9100 - SINT-NIKLAAS

Webside-adres: www.graphia.be

E-mail: graphia@graphia.be

Redactie van Boekmerk:

Luc Van den Briele

Bleekstraat 6 / 309

B-2800 - MECHELEN

E-mail: luc.vandenbriele@skynet.be

Abonnementen: 30 euro per jaar, betaalbaar door overschrijving op rekening 407-0072241-62 van Graphia VZW te Sint-Niklaas.

Nederland: 40 euro per jaar, betaalbaar op girorekening 5730573 bij de Postbank N.V. te Amsterdam, ten name van Graphia VZW te Sint-Niklaas.

Losse nummers: 12 euro.

Ausland / Etranger / Foreign

countries: 40 euro

International payments:

IBAN: BE 51 407-0072241-62

De abonnees van Boekmerk ontvangen bij elk nummer ook een aflevering van

Graphia Nieuws. Ten behoeve van de anderstalige abonnees verschijnen ruime samenvattingen van de teksten in Duitse, Engelse en Franse vertaling in

Graphia Nachrichten - Graphia News en Les Nouvelles de Graphia.

De artikels die in dit tijdschrift gepubliceerd worden kunnen zonder toelating van hun auteur niet worden overgenomen.

Dit is Boekmerk nummer 18 --- 2005 / 3

Verantw. uitgever: GRAPHIA VZW / Redactie Luc Van den Briele, Bleekstraat 6/309 - 2800 Mechelen